

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 6. Præcurrunt illi malitiâ diabolum, sicut alij meritis & sanctitate ipsos
Angelos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

gere videtur, quod dixerat David: *Restituebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animi mea.* Ad eum gradum ascendit eorum ingratitudo, ut ex beneficiis a Deo praestitis, mala seu peccata exegerent. Hoc autem sterilem aridamque reddidit, & meam bonitatem, & voluntatem: his ingratis hominibus exatus, me ingratitudine sua sterilem effecerunt: est enim ingratitudo, teste Divo Bernardo ventus exurens, qui torrentem efficit Divinae misericordiae. Ad quid ille tibi dabit miracula: si illum tua ingratitudine sterilem reddidisti: ne vocem quidem alicuius beneficii guttulam in eo tibi reperies. Quid tibi, quaeis, concederet, si ex quanto tibi largitur, venenum paras ingratitudinis? Qua ratione dicas Medico, Domine doctor, praescribe aliquid huic infirmo: & cernens omnia saluti eius obesse, repeteres? Porro quid illi applicabis: Nihil illi praescribere, occidit illum, praescribere aliquid, occidit illum: quid illi dabis? Ita quoque propheta. *Domine da illis sed quid dabis eis?* dare illis, nocet: non dare, etiam nocet. *Quid dabis eis?* Ecco tibi peccatores malae generationis, quibus omnia nocent. Talis & tu quoque soboles perue sa: si tibi Deus opes largiatur, illis uteris, seu abuteris, ut scelerum tuorum instrumento, puella coemans honestatem, impudicam sustentans societatem, pauperes vil pendens. Si eas tibi auferat, mille fraudes, dolosque meditaris, qua ratione tibi attrahes, aut furaberis alienum. Si tibi corporis concedat incolumitatem, hac te commoues, ut Dei obliuiscaris, procastines parentiam. Si te lecto infirmum detineat, in summo gradu impatiens, afflictus, inconsolatus. Si te in Republica ad altiores euehar gradus dignitatum, illis euanesceis superbus, & proximum minorem aspernaris. Si te non promoueat, inuidia exardescis. *Quid dabis eis?*

O generatio nequam, cui nihil proficit, nec acerba praedicatoris reprehensio, nec malleorum Dei ictus ad cor tuum lapsus reperit, nec Quadragesimae tempus salutis, nec Dominicae praesentatio luctuosissima Passionis, nec adulescentis vicini tui mors subitanea, ne quidem dicto sen el Iesus, nec quod crimina tuasentias corporis detrinisse valetudinem. Congruit huic rationi annotatio Dui Cyrilli Alex. circa Dei legem quoad vestes laneas lepra infestas. Quando contigerit, (sic statuit Deus) vestem lepra maculari, lauetur, semel de his aquis diuersis. Si munda fuerit, le-

pra est bonae naturae: si vero, post repetitam saepius in aquis lotionem, pristina retineat immunditiam, illam ut lepram iudica desperatam, nec ad aliud vestis haec apta sit, nisi ut igne comburatur. *Debet igne comburi.* Talis es tu, tu ille fordidus, quem quaerit Deus emundare, & in tui laucium quot parat fontes? quot conuersiones? quot inspirationes? quot cordi tuo acerbas reprehensiones? quot misericordias tibi caelum promittendo? quot timores, inferni tibi poenas comminando? & post haec qualis tu? Caue, ne aeternis tradaris flammis comburendus. *Debet igne comburi.* huic dat manum conceptui Vates Isaias: *Vestimentum mixtum sanguine, erit in combustionem, & cibus ignis.* Tales erant patres eorum, tales & ipsi Pharisaei.

§. 6. Praecurrunt illi malitia diabolum, sicut alij meritis & sanctitate ipsos Angelos.

Aliam rationem includit verbum illud, quod D. Lucas addidit, designans tempus, quo illi accesserunt, & rationem quare accesserint. Tempus hoc fuit immoderate post patratum illud celeberrimum miraculum accessus vero ratio fuit, ut tentarent eum. *Tunc accesserunt tentantes eum.* Quibus nobis eos deseruit peiores, & impudencioris malitiae praesentis daemonibus. Accessit diabolus Christum tentaturus, dum eum cernit solitudinem immorantem, nulla edentem miracula, ut Deo proprium est, sed icinuantem, sancticum, velut hominem mortalem, infirmum: & venit eius probaturus potestatem: nondum enim eum viderat miracula facientem, qui unico sibi concessio, scilicet conuersione lapidum in panes, vltimus nihil praetenderet, sed sibi crederet satisfactum, se conuictum, cuius ex hoc virtutem agnosceret, eum timeret, honoraret. Illi autem, & visis tot Christi miraculis, eo quoque iam eorum ipsi parato praecaritis omnino singulari, nedum sibi arbitrantur satisfactum, nedum ut Deum volunt cognoscere, quin potius in eo fundant blasphemiam, diabolica maiorem: accusantes eum: *Necromantiens est, diabolo confederatus, a demone possessus, & in iis, quae facit prodigijs, Opera Satanae vititur.* Peiores sunt hi ipso caedemone. Fundat in hoc doctrinam quandam S. S. Patrum.

trum, quam desuper infusa sibi sapientia prosequitur. S. Theologiae Sol lucidissimus D. Thomas, homines quosdam inueniri, qui tantum in omni genere proficiunt nequitarum & in via perditionis adeo progrediuntur, ut in ea, & omni nequitia, ipsos præcurrant demones: sicut è contrario, quosdam vidimus, in omni sanctitate, & iustitia & vitæ puritate proficere, ut ipsos cæli Angelos præcedant sanctiores. *Questionem* proponit D. Ambrosius. Quare in mundi exordio, creato primo homine, de eo non dixerit Spiritus sanctus. *Vidit Deus hominem, quod esset bonus*, sicut de cæteris dixerat. Creauit primo die lucem, & statim addit. *Vidit Deus lucem quod esset bona*. Secundo die fecit firmamentum, & tertio disposuit aquas, præcepit quoque, ut producat terra herbam viuentem, flores pulcherrimos, arbores fructiferas. *Et vidit Deus, quod esset bonum*. Quarto die, creat solem, lunam, & stellas admirabiles, & siderum numerum innumerum in cælo. *Et vidit Deus quod esset bonum*. Quinto die producit omne genus viuentium, implet aquas piscibus, aera volatilibus, terram autem manibus. *Et vidit Deus, quod esset bonum*. Tandem sextum diem faciendo hominem dedicauit, cæteris omnibus perfectiorem, & quasi epitomen, cui omnes includeret perfectiones cæterarum omnium creaturarum, ut omnes in illo haberentur eminentiore gradu, quam in ipsis creaturis, ob quam rationem à Philosophis *microcosmos*, id est, parvus mundus, seu abbreviatus intitulatur, quem D. Ambrosius inscribit. *Magnum & admirabile totius creaturæ theatrum*. Creauit illum Deus præ cæteris huius mundi visibilis dotatum prærogatiuis perfectionibus, decens enim ac iustum erat, eas omnes haberet, qui Dominus, rector, & eorum omnium creabatur gubernator. *Faciamus hominem &c. ut præsit*. Inspirauit & animam, quam ex intimis videtur extraxisse suis penetralibus, illa diuina respirazione, quam diuino suo peccatore & ore deprompsit: *Inspirasti in faciem etus spiraculum vitæ*. Ad fingendum de terra hominem, consilium inuenit diuinae personae dicentes: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*. Creauit eum iniustitia & gratia, & tam bona proportione inter corpus & animam, inter animam & Deum, partem inferiorem & superiorem, superiorem & Deum, ut ne minimus quidem defectus interlaberetur corrigendus. *Fecit Deus hominem rectum*. Cur igitur non addit Spiritus sanctus quod addidit in reliquarum creaturarum com-

positione. *Vidit Deus quod esset bonum*? Respondet D. Ambrosius. hoc ommissum consilium quodam singulari ad rei magnæ Sacramentum, ut discrimen pateret, inter homines & cæteras res visibiles. Omnes enim illas creauit Deus tam bonas, ut eis vltimam dederit perfectionem, ad quam eas produxerat: quia illas omnes creauit in hominis obsequium, & totius ornatum vniuersi: & quando illas diuinis suis eduxit manibus, illis omne illud dedit, quod ad hoc necessarium erat, & illas habere conueniebat. Non necesse est plantas habere esse perfectius, nec terrena animalia suas qualitates, nec suam vitam pelagi pisces, nec suas aëris aues inclinationes perfectiores. Nec sperat, nec habet quod præcedat equus manus aliquid bonum, quam illud, quod cum illi Deus infudit, nec perfectiorem leo nobilitatem, nec tigris fortitudinem, nec pulchritudinem pauis, nec cæuis in currendo leuitatem, nec visum aquila acutiorem, nec tantum philomela dulciorem. Homini verò, quando diuinis eius egressus est manibus, non dedit vltimam perfectionem, aut bonum, quod potest habere. Quin potius eum in principio statuit itineris boni ac mali, eique ante oculos vtrumque proposuit, dicens, ut quam vellet viam, ingrederetur.

Hunc conceptum prænotauit Spiritus sanctus dum ait: *Deus ab initio consiliu hominem*, & *Ecl. 15. reliquit illum in manu consilii sui &c.* *Apposuit tibi aquam, & ignem, ad quod volueris porriges manum tuam; Ane hominem vitam & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi*. Cæteras creaturas, quo instanti illas creauit, statuit in vltimo suo fine & perfectione, ut iam quod amplius prætenderent, nihil haberent, hominem verò in ea parte seu exordio viæ posuit, & ut dixerunt Pythagorici, hoc exprimentes littera Y, quod expendit D. Isidorus. Collocavit eum ante duos terminos, *bonum & malum*: & cælesti quadam sapientia scribit Spiritus sanctus *bonum & malum*, absolute & sine termino: quia dedit homini diuina sua comitante gratia posse procedere in bono, sine termino, quantumlibet enim bonus fuisset, adhuc potuisset esse melior: & sanctus adhuc sanctior illique dici poterat. *Qui sanctus est, sanctificetur adhuc, & qui iustus est, iustificetur adhuc*. Pari modo, ut progredi posset in malo, ita sine termino, ut quantumlibet sit malus, peior possit fieri, eique dici possit: *Qui in sordibus est, sordescat adhuc*.

21
II.
Potest
quis An-
gelos
meritis
præce-
dere.

Hinc concludimus, quantumlibet sanctus bonusque sit Angelus, posse quempiam adeo in omni bono proficere, ut Angelum præcurrat, sicut etiam, quantumlibet malus ac peruersus sit diabolus, posse hominem in via perditionis ac mali tantum progredi, ut diabolum anteverrat. Profunda est hæc Theologia, quam exemplo capies manuali. Manifestum est, sine vlla comparatione aquilam regiam excedere in volandi celeritate limacem seu domoportam. Illa enim alarum leuitate, aera transiit, nec offendit, nec sistit, nec quiescit, & in instanti plures peruolat leucas: illa vero repit graui illa conchæ suæ domo, conelusa, manibus ac pedibus adeo rudis, ut vix se queat dimouere. Porro si aquila vno aut altero volatu, totis suis viribus intento peruolaret, ac demum consisteret, licet breui temporis interuallo magnum permearet terræ tractum, posset tamen limax, multorum dierum tempore, tantum iter suum proficere, & tantum terræ tractum transire, ut tandem eo appelleret, vbi aquila conqueuit, imo & ulterius prorepere, eam post se relinquens. Angelus aquila est, tantaque celeritate leuoribus sui intellectus ac voluntatis volat remigis, ut nihil eum remoretur, nec discurret, nec quiescit fatigatus. Sed omnia quasi volando percurrit celeritimus. Hominis anima instar est limacis, hæc graui corporis sui conelusa conchâ, quam humeris gestat, & à qua deorsum deprimitur, pedes intellectus ac voluntatis graues sunt, hinc mille discursibus progreditur, ei quidquid & opponitur, eam detinet, & ne procedat ulterius remoratur.

Ambo hæc expendit Spiritus sanctus, dicitur: *Corpus, quod corrumpitur aggrauat animam.* *Sap. 9. 35.* *Terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.* Magnum terræ tractum pertansit Angelus, aquila cælestis in bono, & in malo, breuissimo temporis interuallo. Quando illos Deus creauit, habuerunt non nisi duo instantia, ut iter suum perficerent, velut duplici volatu, boni, inter duo illa instantia viam diuini obsequii sunt introgressi, fide, charitate, ac præclara sanctitate, & tantam permeauerunt regionem, ita in sanctitate progressi sunt, ut ea fuerit eminentissima: & hæc consisterunt, ad gloriæ terminum peruenientes. Ne credideris: hanc esse paruum. Est enim immensa, excellentissima, præsertim illa supremæ hierarchie Angelorum. Quis exponet D. Michaelis sanctitatem? D. Gabrielis? Cherubinorum & Seraphinorum? Angeli vero mali, licet primus eorum volatus

fuerit ad bonum, qui fuit in primo suæ creationis instanti, in secundo tamen volatu, tetendit in malum, & in eo solo, saltum dederunt maximum, & innata illis leuitate adeo celeriter cucurrerunt, ut immensa sit regio quam in malitia sua peruolauerunt. Comparat illos Christus fulguri, quod in instanti tantum peruolat spatii, ut oculos fugiat intuentium. Videbam Satanam, sicut fulgur de caelo cadentem. Metaphora mirabilis. Vapor est in nube, talis qualitatis, quæ in instanti accenditur, cuius ignis, qui in ea accenditur, tantus est, tam intensus, tam fortis, ut cuiusuis fornacis mundi ardentissimæ flammæ excedat, cuius comparatione hic noster ignis pictus esse videatur. Talis fuit illa malitia, quæ in ipsis Angelis malis ut ignis quidam accendebatur. O quanta & quam actiua, quam diligens, quam præpotens? Nichilominus vnicus tantum fuit volatus, quo ad æternam appulerunt perditionem, quo in peccato superstititerunt obdurati. Cum illi igitur in suis terminis boni ac mali perstitissent immobiles, pote, ut homo tantum hæc in via festine progredi, & tot tantisque figere gressus continuos, ut ipsos Angelos assequatur, addo & antecurrat.

Sic se res habet, & ipsis oculis patet, ipsa enim prætermissa cælorum Regina, quæ post se relinquit in gratia, meritis & gloria cunctas Angelorum Hierarchias inferiores. *Exaltata est super choros Angelorum.* Inruere D. Petrum, qui tot tamque eminentes gressus in sanctitate ac meritis posuit præclarissimos: ut eius merita millium Angelorum longissime præcellant merita, & locum obtineat Angelis innumeris sublimiorem; nisi dicamus, quod omnes præcedat perfectior. Adest Diuus Paulus, qui adeo celeri gradu festinat: *Ego sic curro, non quasi in incertum,* Licet enim mole pressus huius corporis, magna tamen sollicitudine corporis pendus ieiunans & mortificationibus alleuiat, & tantum in via & cæli & virtutis proficere, ut post se maiorem partem relinquat Angelorum, si non omnium. Ipsa Magdalena peccatrix, statim à suæ conuersionis exordio, adeo celeriter cucurrit, ut primo gressu se inter ipsos Seraphinos, militem Angelis superiores siteret meritis, & charitate flagrantissimam. Hoc Christus his verbis innuit: *Dilexit multum.* Si vero talis ac tantus fuerit primus eius passus, quo non tendet triginta & tribus annis, quibus superuixit, ne vno quidem puncto à cursu suo desistens remorata? quos terræ tractus non percurrit D. Ioannes Euangelista, tot annis superstes? quid de S. Antonio?

Luc. 10. 18.
III.
Similitudo.

22

1. Cor. 9. 26

Luc. 7. 37.

S. Antonio ? quid de D. Francisco sentiendum, qui ad talem perfectionis peruenit gradum, qualem sedes illa permagnifica designabat, quæ ei ostensa fuit, illique super plures Angelorum choros preparata?

Similimodo in malo, potest quisquam ita progredi, & in peius recedere, ut malitia demones ipsos antevertat. Quis non capit, Satanæ malitiam à nefario & sacrilego Iuda proditoris ausu superari? Ob quam rationem, multis ante diebus, quam ad vitam nefarii sceleris pertingeret meram, cum dixerat de eo

Mat. 23. Christus: *Vnus ex vobis diabolus est.* Quia ex tunc diabolo in nequitia comparatur. Postmodum ingravescente eius malitia, dum Christum Iudæis & vendidit & tradidit impius homicida quos potuit antevertere diabolos? An non peior Herodes, Heliogabalus ipso cacodæmone? Quis autem diabolus tanta furit nequitia, ac Mahometh, Arius, Caluinus, Lutherus, monstra impietatis. Idcirco dicit D. Ioannes quod tales videri sub figura venenatarum locustarum, quæ de abyssu, id est, inferno prodirent, veneno infectæ mortifero, ipsis scorpionibus a dentiores, quæ omnes terræ plantas, flores, & arbores corumpunt. *De furore putei exierunt locusta in terram, & data est eis potestas, sicut habent scorpiones &c.* Quibus verbis quoddam nota tanta diabolica infectos malitia, ut ex ipso inferno prodire videantur, ipsius ditis demonibus, nequiores, qui in tam horribilia ruunt scelera, ut non homines, sed demones esse videantur, *Sicut scorpiones*: omnia veneno suo corumpunt, nec honorem alicuius integrum seruant nec quidquam suum quietere, nec vident, quam non aggrediantur mulierem, nec crimen norunt, quod non audeant, nec personam cui non sint detrimento; ut eos homines magis, quam ipsum diabolum reformident: eo quod ipsos ea vident agere, quæ nec ipse quantumlibet nequissimus, diabolus patriæ sibi audax arrogaret.

§. 7. *Sicut in illis connectitur malitia stultitia, sic ipsum diabolum longe præcurrunt.*

Mat. 23. Hunc conceptum eleganter profecquitur D. Gregor. quædam expendens verba, quibus Iob profundum declarat mysterium *In similitudine lapidis aqua duratur.* Litteræ aliter exponit frigoris fortitudinem, licet, quam aqua natura sua sit mollis, penetrabilis, liquida, ut nedum

digito tuo illam transfodias, sed & vnico halitu illam hæc, illaque propellas, quando tamen contingit ut super eam decidat frigus, continuum et intentum sit ut illam ipsis constringat petris duriores, ad tantum gradum, ut referat Olaus Magnus quod in illis frigidissimis partibus Septentrionis, in tantum obdurefcit glacies, ut ex illa construatur moenia fortissima castrorum acuminatum, quæ tormentis bellicis fortius quam ipse rupes obsistere velle videantur? Suspendum hoc, ait D. Cyrillus Hierosolymitanus. *Aqua est eius substantia, vis autem, fortitudo & durities lapidea.* Res est hæc plane admirabilis, sed adeo oculis obuia & ordinaria, ut conuetudine cesser admiratio; sicut in aliis rebus de se admirabilibus, ait D. Augustinus. Aliud longe voluit hic indicare beatus Iob (ait D. Gregor.) magis admirandum, nostram scilicet miseriam. Mitis, comis est hominis natura, facili ut aqua, quam ex se, vnico halitu, vnica periuasione, hæc & illæ vales propulare. *Leuis Iob. 24. 18 est super faciem aque.* Verumtamen decidit frigus vnus sceleris & alterius (hoc enim nomine Homo d. Textus peccatum describit) quo fit ut tam demone vehementi glacie cor humanum induitur, ut nequior ipsis etiam rupibus durius constringatur; hoc est ipsis diabolis, qui ob inflexibilem obdurationem, petra vocantur; minus timer, minus conuiescit, magis progreditur, audet plura, plura præsumit, plura tentat, quam ipsi demones. Hoc ipse Deus experius est, in populi sui obdurata nequitia; cum semper illo sit usus termino, *Populus durus cervicis.* Quis hæc induravit cernicem, hæc viscera, coيدا hæc adeo esse benignissima? *Scum se* (ait Deus) *quia durus Iob. 24. 18 es & cervicis ferreus cervicis tua.* *Dura facta sunt hier. 30. peccata tua.* Indicauit hic principium grauitatis & malitiæ humane nimirum ex naturæ suæ II. stupiditate. Magnus exurgit ignis cum stipula Similitudo accenditur, est enim leuis; at maior multo est do. & ardentior, & efficacior, quando incendiatur in materia dura, densa, velut in quercu, seu ferri fragmento.

Congruè locutus est ille, qui dixit: Deus te liberet ab homine peruerso, qui sit & stultus & stupidus. Quando malitia capit sedem in homine subtilis ingenii, licet illum malitia voluntatis ad extraordinaria impellat: eum tamen acumen ingenii remoratur, quo percipit illud sibi impossibile, vel fore nocumento. Porro quando ipsa voluntatis peruersitas, intellectus stupiditate sociatur: cum nihil sit quod eum retrahat, sine vlla proficit retardatione. Hæc phrasia

Lib. 11. de rebus septentrionalibus. c. 20. & 21. D. Cyril. Hierosol. Catech. 6. Tract. 27. in Iob.

Leuis Iob. 24. 18 est super faciem aque. Verumtamen decidit frigus vnus sceleris & alterius (hoc enim nomine Homo d. Textus peccatum describit) quo fit ut tam demone vehementi glacie cor humanum induitur, ut nequior ipsis etiam rupibus durius constringatur; hoc est ipsis diabolis, qui ob inflexibilem obdurationem, petra vocantur; minus timer, minus conuiescit, magis progreditur, audet plura, plura præsumit, plura tentat, quam ipsi demones. Hoc ipse Deus experius est, in populi sui obdurata nequitia; cum semper illo sit usus termino, Populus durus cervicis. Quis hæc induravit cernicem, hæc viscera, coيدا hæc adeo esse benignissima? Scum se (ait Deus) quia durus Iob. 24. 18 es & cervicis ferreus cervicis tua. Dura facta sunt hier. 30. peccata tua. Indicauit hic principium grauitatis & malitiæ humane nimirum ex naturæ suæ II. stupiditate. Magnus exurgit ignis cum stipula Similitudo accenditur, est enim leuis; at maior multo est do. & ardentior, & efficacior, quando incendiatur in materia dura, densa, velut in quercu, seu ferri fragmento.

24. 18